

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ι.



ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 28 ΤΟΥ ΓΕΝΝΗΡΙΟΥ 1912



ΑΡΙΘΜΟΣ 464

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μ. ΑΒΑΙΧΟΣ. Εἰς τὸν ποιητὴ Παλαμά.
CHARLES BAUDELAIRE. Ἀπὸ τὰ «Μικρὰ ποιήματα» σέ
πρόζα. V. Ἡ διπλὴ κάμαρη (μετάφρ. Ἑσπερος).
Α. Ε. Κουβέντες;—Πολιτικά.
ΙΔΑΣ. Ἑλληνοβουλγαρικά.
Ε. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. Ἐντύπώσεις ἀπὸ μιᾶ δίκης.
ETTORE MOSCHINO. Τριστάνος καὶ Ἰζόλδη (μετάφρ.
Ν. Ποριώτης) (συνέχεια).
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ. Ὁ προϋπολογισμός (Γ').
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὸ τραγούδι.
Ἔνα γράμμα.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣ. Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση.
Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Εἰς τὸν ποιητὴ Παλάμα, — ΑΠΟ-
ΚΡΙΣΙ Εἰς ἓν ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ

Συνάδελφο μὲ κράξεις ποιητῇ,
Ἐσύ, «πηγὴ ὕδατος ἄλλομένου»,
Νᾶμα ψαλμοῦ ζωῆς πατρίδας αἴνου,
Ποῦ αἰώνια Ἑλλάδα βουτίζει θαυμαστή.

Καὶ ἄμποτες ἀπ' αὐτὸ νὰ ποτιστῇ
Τὸ χῶμα αὐτοῦ τοῦ τόπου τοῦ καμένου,
Καὶ νᾶναι καὶ ἡ βουλὴ τοῦ πεπρωμένου
Ξανὰ μὲ δάφνες νέες νὰ στολιστῇ.

Μὰ ἐγὼ εἶμαι ἔρημου βράχου μιὰ βρυσσοῦλα,
Ποῦ ἔρημη ρέει σ' ἔρημο γιालὸ —
Καὶ ρέει, σὰ νὰ κλαίῃ τὴν ἐρμιά της.

Καὶ μόνον νύχτα — μέρα — βράδυ — αὐγούλα
Κρένει μὲ τοῦ πελάου τὸ βογγητό..
Καὶ ἂν ἔρτη φτερωτὸς νὰ πγῇ διαβάτης.

Λυξούρι, 1911, Χριστόγεννα

Μ. ΑΒΑΙΧΟΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ Μ. ΑΒΑΙΧΟ ΤΟΥ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ρεματαριά ἢ βρυσσοῦλα ἢ ποταμός,
ζωῆς νᾶμα τὸ νερὸ τοῦ Τραγουδιοῦ,
πότε μιᾶς πολιτείας ὁ ταραμὸς,
πότε μέρωμα τᾶρχου λαγκαδιοῦ.

Ρέει, κλαίει. Τὸ πίνει ὁ φτερωτὸς διαβάτης
γιὰ νὰ ὑψωθῇ στάγνὰ καὶ στάνοιχτά.
Ἡ ἁμαρτωλὴ Ψυχὴ τὴν παρθενιά της,
μέσα του σὰ λουστῇ, ξαναποχτᾷ.

Καὶ στὴ φήμη καὶ κάτου ἀπὸ τὴ λήθη
καὶ σὰ στῶν Ὀλυμπίων τὸ πλευρό,
πάει τὸ Τραγούδι. Ὁ Κόσμος, παραμύθι
τὸ Τραγούδι, τᾶθάνατο νερό.

Κι ἂν τίποτε δὲν ἦρε νὰ ποτίσῃ
κι ἀταίριαστο κυλάει κ' ἔρμαδιακό,
μὲ τὸ δικό του μοναχὰ μεθύσι
ζῇ, θεριεμένο ἢ πρῶο, βασιλικό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ

Βλέποντας τὴ φόρα ποῦ ἔδωσε τώρα κοντὰ δ
«Νουμάς» στὴν πολιτικὴ, — κι ἔχι πῶς τάχα ἀπο-
δοκιμάζω τὸ πρόγραμμά του, παρὰ ἔτσι ἀπὸ τῶν ἰ-
δεῶν τὴν ἀλληλουχία, θυμήθηκα ἓνα μου ἀξάδερφο
ποῦ ὅταν ξαναῆρθε πρώτη φορὰ στὸν τόπο τοῦ ἀπὸ
τὴν Ἀθήνα, καὶ δηγότανε στοὺς συντοπίτες του τὰ
ὅσα εἶδε κι ἄκουσε στὴ μαρμαρένια τὴν πρωτεύου-
σα, τοὺς ἔλεγε κ' ἓνα πρᾶμα ποῦ τοῦ ἀφήκε βαθύ-
τερη ἐντύπωση ἀπὸ κάθε ἄλλο, πῶς σ' ἔποιο καφε-
νεῖο κι ἂν ἔμπαινες στὴν Ἀθήνα, σ' ἔποια «Λέ-
σχη», σ' ἔποιο ζαχαροπλαστεῖο, ἄλλο δὲν ἄκουγες
παρὰ **πολιτικά**. Καὶ μὲ τέτοιο σοβαρὸ τρόπο τᾶλε-
γε αὐτὸ δ. φίλος, ποῦ ἐμένα τουλάχιστο, — μιὰ πι-
θαμὴ μαθητοῦδι τότες, — μοῦ φαινότανε πῶς οἱ Ἀ-
θηναῖοι κουβεντιάζανε γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ἀρι-
στοτέλη, ἃς ποῦμε τὸ πολὺ ἀπλοποιημένη.

Ἐμείνε αὐτὴ ἡ ἐντύπωση στὸ νοῦ μου κάμποσα χρόνια, ὥσπου ἄρχισα νὰ διαβάζω στὶς ἐφημερίδες, «Βούλγαρις, Κουμουνδοῦρος, ἀπαρτία, συζήτησις, κώδων τοῦ Προέδρου», καὶ χίλια ἄλλα κατώτερης πολιτικῆς ἀξίας πράγματα, ποῦ περιττὸ ἐδῶ πέρα νὰ τὰ διαδίδουμε, σὰν πασίγνωστα ποῦ εἶναι. Ἐπρεπε ὅμως νὰ περάσουν ἀκόμα μερικὰ χρόνια γιὰ νὰ τὸ κχλονοιώσω πῶς οἱ κουδέντες τῶν Ἀθηναίων εἶτανε ἀκόμα χαμηλότερης ἀξίας, καὶ πῶς τὸ κάτω κάτω θέμα τους καὶ θεμέλιο τους εἶχανε τὰ αἰώνια τὰ προσωπικά. Ἐνα εἶδος συμφεροντολογίας ἀνεθασμένη σ' ἐπιστήμη, ἂν εἶταν κ' ἐπιστήμη.

Ἀπὸ τότες πολλὰς φορές συλλογίστηκα, πῶς γίνεται, σὲ τόπους ποῦ ἡ πολιτικὴ, ἡ σοβαρὴ ἡ πολιτικὴ, παίρνει καὶ δίνει, καθὼς λόγου χάρις στὴν Ἀγγλία, πολὺ σπάνια ἀκούς πολιτικὰ στὰ μέρη ποῦ μαζεύεται ὁ κόσμος, μέσα σὲ τραῖνα, σὲ μπόρσες, σὲ καφενεῖα. Τὸ πολὺ μιὰ λέξη γιὰ κάτι σημαντικὸ ποῦ ἡ λέχτηκε ἡ πράχτηκε ἐχτὲς στὴ Βουλὴ ἢ στὰ Ὑπουργεῖα. Κι ὅμως ἂν τύχη κι ἀνταμώσης κανέναν ἀπ' αὐτοὺς σὲ Συλλαλητήριον τὸ βράδυ, καὶ τὸν ἔχουνε βαλμένο στὸ πρόγραμμα γιὰ νὰ μιλήσῃ, μπορεῖ νὰ σηκωθῇ ὁ φίλος καὶ νὰ κουδεντιάσῃ ὡς μιὰ ὄρα, χωρὶς νότες, χωρὶς τίποτα, κι ὅχι λόγια τοῦ βρόντου, παρὰ πράγματα ἀποδειγμένα μὲ ἀριθμοὺς, μὲ στατιστικὰς, μὲ μελέτη καὶ μ' ἀληθινὴ ἐπιστήμη.

Κ' ἔρχεται τώρα ἡ καθαυτὴ ἡ ἱστορία. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ποῦ καθεμέρα σὰν ἀνταμώνει τοὺς ὁμοίους τοῦ ἄλλο δὲν κάνει παρὰ νὰ φλυαρῇ γιὰ παιχνίδια καὶ γιὰ περιπέτειες σὲ τοῦτο ἢ σ' ἐκεῖνο τὸ ταξίδι ἢ τὸ κυνήγι, ποῦ καὶ πῶς βοήθη καὶ νὰ μάθῃ τὰ πολιτικὰ τοῦ τόσο τέλει, ποῦ νὰ ποστομῶνῃ πολλὰς φορές καὶ τοὺς πρὸ δεινοὺς ἀντίπαλους του ; Κι ὅχι μονάχα νὰ τὰ ξέρῃ, κι ὅχι νὰ μπορῇ, ἂν θέλῃ, νὰ τὰ πετάῃ λίγα λίγα καὶ κομματιαστὰ ἀπάνω στὴν κουδέντα, μὲ τὴ μέθοδο τοῦ ζαχαροπλαστείου, παρὰ νὰ σηκώνεται, καὶ μόνος τοῦ ἀντικρίζοντας ἕνα ἀκροατήριον ποῦ δὲ σκοπεύει τίποτις νὰ τοῦ χαρίσῃ, νὰ πολεμάῃ τ' ἄλλο τὸ κόμμα μ' ἐπιχειρήματα ἀληθινοῦ ρήτορα, μόνῃ του βοήθεια ἔχοντας ἕνα ποτήρι νερὸ στὸ τραπέζι.

Γιὰ νὰ τὴ λύσης σωστὰ αὐτὴ τὴν ἀπορία πρέπει νὰ πιάσῃς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν ἱστορία τοῦ φίλου. Ἀπὸ τότες ποῦ εἶτανε στὸ Σκολεῖον, καὶ μάθαινε νὰ τὴ μιλάῃ, κι ὅχι μονάχα νὰ τὴ γράφῃ τὴ γλώσσα του. Ἀπὸ τότες ποῦ μιλοῦσε καθὼς ἔγραφε ἢ ἔγραφε καθὼς μιλοῦσε στὰ μαθητικά τὰ συλλαλητήρια ποῦ τοὺς σκάρωνε, τουλάχιστο μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα, δ' δάσκαλός τους, καὶ γινότανε Πρόεδρος αὐτὸς καὶ τοὺς ὁδηγοῦσε στὴ συζήτησι. Ἐπρεπε τότες ὁ

καθένας τους νὰ παίρνῃ τὸ λόγο γιὰ ἕνα ὁρισμένο χρονικὸ διάστημα, καὶ νὰ ξηγᾷ τὴ γνώμη του γιὰ τὸ προκείμενον ζήτημα, πρὶν ἀποφασιστῇ μὲ ψηφοφορία στὸ τέλος· ὅ,τι κι ἂν εἶτανε τὸ ζήτημα ἐκεῖνο· πολιτικόν, κοινωνικόν, φιλολογικόν, θρησκευτικόν.

Βρίσκει ὁμοῦ κατόπιν ὁ φίλος κι ἄλλα Σκολεῖα, τότες ποῦ βγαίνει στὴν κόσμον νὰ δουλέψῃ γιὰ τὸ ψωμί του. Καὶ μάλιστα μὴν εὐκαίρωντας τὴ μέρα, πηγαίνει τίς βραδινὰς στὶς ψεύτικες ἐκεῖνες τίς Βουλὰς, ποῦ κάθε πόλῃ ἔχει κι ἀπὸ μιὰ, μὲ συμπολίτευση, μ' ἀντιπολίτευση, μὲ Πρόεδρους, ὡς καὶ μὲ ὑπουργοὺς ὄνομα πρὸς ὄνομα, κι ἀκολουθεῖ ἐκεῖ τίς συζητήσεις ποῦ εἶναι κι αὐτὲς πικρὲς ἀπὸ τὰ πραγματικά τῆς χτεσινῆς τῆς ἀληθινῆς τῆς Βουλῆς. Ζήτημα σοβαρὸ δὲν ὑπάρχει ποῦ δὲν τὸ μαθαίνει ἐκεῖ καὶ δὲν τὸ χωνεύει.

Βλέπεις τὸ λοιπὸν ἄξαφνα πῶς αὐτὸς ὁ Κύριος, ποῦ δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του νὰ μᾶς πῇ λέξη πολιτικὰ στὰ μέρη ποῦ συνανταμώνεται μὲ τὸν ἄλλο τὸν κόσμον, καθὼς ἔκαμναν ἄλλοτε, καὶ θαρρῶ πῶς κάνουν ἀκόμα στὴν Ἀθήνα, βγαίνει ἄξαφνα ρήτορας ἀπὸ τοὺς κχλοὺς, καὶ τόσο συνεπαίρνει τοὺς ψεύτικους βουλευτάδες του, ποῦ ἄργα ἢ γλήγορα μιλάει ὀμπροστὰ καὶ σ' ἀληθινοὺς βουλευτάδες· παράδειγμα ὁ σημερινὸς ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀγγλικῆς τῆς ἀντιπολίτευσης.

Α. Ε.

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

(Παρουσιάζεται ὁ ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ἀπὸ τὴ θύρα δεξιά. Ἡ ὁμορφὴ καὶ φλογερὴ νιότη φανερώνεται στὴ μορφὴ καὶ στὸ κορμί του. Δὲ φορεῖ ἄρματα, μήτε πολεμικὴ φορεσιά, παρὰ ἕνα μεταξωτὸ χιτῶνα σφιγμένο στὴ μέση. Μοιάζει πρῶτο τραγουδιστὴς παρὰ ἱππότης, ἂν καὶ κάθε του κίνημα φανερώνει τὴ λεβεντιά καὶ τὴ δύναμη ποῦ κρατεῖται «Πηγὴ τῆς ἱπποσύνης, γέρακας μέσα στοὺς πλανόδιους ἱππότες».)

ΤΡΙΣ. Γλυκὲ μου ἀφέντη, σὲ ζητῶ στὴν τύχη.

Τὸ νέο σκοπὸ δὲν ἄκουσες στὴν ἄρπα πὺν τραγουδοῦσα. — Πικραμένος εἶσαι ;

Ρ.Μ. Σ' ἄκουσα, γιέ μου· εἶναι γλυκὸς ὁ ἦχος. Μὰ πῶς δίχως σπαθί ; Ποῦ ἔχεις ἀφήσει τὴν ὁμορφὴ Κορτάνα ; — Σοῦ εἶναι βάρος ;

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ περασμένου φύλλου.